

Printable: De voiceover van de zandkunstshow *Leven naast autisme*

Het begint niet met een diagnose.
Het begint met een kind.

Een kind dat feilloos aanvoelt wanneer de spanning oploopt.
Wanneer een planning verandert.
Wanneer iets “niet klopt”.

Een kind dat leert: als ik zachter praat, wordt het rustiger.
Als ik meega in het schema, blijft de dag overzichtelijk.
Als ik mijn vraag even inslik, voorkom ik gedoe.

Niet omdat iemand dat vraagt. Maar omdat het werkt.

En zo ontdekt een kind dat veiligheid niet vanzelf komt,
maar gemaakt moet worden.

Door aanpassing.
Door oplettendheid.
Door precies te voelen waar de ander houvast nodig heeft.

En zonder dat iemand het ziet verandert er iets, in dat kind..

Een Bijrijder is geboren.

***

Wat als de wereld niet vanzelf spreekt?
Wat als voorspelbaarheid geen luxe is, maar noodzaak?
Wat als Jouw veiligheid niet zit in je ouder, je partner, je broer of zus,
maar in jouw aanpassing.

Hoe is het leven, in andermans ritme?
En wat als degene naast je in een andere wereld leeft dan jij denkt?

***

Autisme gaat over informatie.
Over prikkels.
Over ordenen.
Over eigen logica.
Leven náást autisme gaat over iets anders.
Aanpassen.
Afstemmen.
Inschatten.
Dragen wat de ander niet ziet.

Omgaan met onzichtbaarheid.

***

De naaste, ook wel Bijrijder genoemd.
Die Bijrijder leeft in twee werkelijkheden tegelijk.
De zichtbare.
En de gevoelde.

Zij — of hij — leert snel waar het spannend wordt.
Waar het schuurt.
Waar het veiliger is om te zwijgen.
Of juist harder te werken.

Niet uit zwakte.
Maar uit loyaliteit.
En meestal: onzichtbaar voor de ander.

***

De één zoekt voorspelbaarheid. De ander zoekt verbinding.
De één reguleert via controle. De ander via harmonie.
Beiden doen hun uiterste best.
Beiden voelen zich onbegrepen.

Dat is geen onwil. Dat is een blinde hoek.

***

De Blindehoekdynamiek ontstaat wanneer intentie en impact elkaar missen.
Wanneer duidelijkheid als hardheid wordt ervaren.
Wanneer zorg als kritiek binnenkomt.
Wanneer stilte veiligheid betekent voor de één en afwijzing voor de ander.

Niemand doet het fout. Maar het systeem gaat wringen.

***

De Bijrijder beweegt mee. Natuurlijk.
Dat hoort. Dan ben je lief.
Een goed kind, een goede ouder, een goede partner.
Soms zichtbaar. Meestal niet.

Onzichtbaarheid wordt de norm.

En ondertussen blijft de vraag: wie is die Bijrijder?

Niemand weet het. De Bijrijder zelf ook niet.

***

We spreken over begeleiding. Niet over uitputting.
We spreken over begrip. Niet over draagkracht.

Twee binnenwerelden. Twee logica's.
Twee kwetsbaarheden.
En een ruimte daartussen, uit elkaars zicht.

***

Autisme vraagt meer dan kennis over het spectrum.
Het vraagt dat we het systeem zien.

Autisme is niet het probleem,
maar de onzichtbare dynamiek tussen dierbaren.
Als daar oog voor is, dan verschuift het gesprek.

Van: hoe iemand iets verwerkt? Naar: wat gebeurt hier tussen ons?
Van: hoe ga jij om met...? Naar: je mag grenzen stellen.

Een nieuwe taal, die we allemaal begrijpen.
Een compleet beeld, met de autist en de Bijrijders, Meerrijders en Verstekelingen
En de allermooiste: De Neurovlinder.

Want niemand is één ding.

***

Het kind dat zich aanpast.
De partner die afstemt.
De ouder die eigen grenzen laat vervagen.

Misschien wordt de wereld compleet als we zien wat eerder onzichtbaar was.

Als zij, de Bijrijders, eindelijk gezien worden.
En misschien hoeft dat kind dan niet langer alles alleen te voelen.
De moeder niet langer vooruit te denken.
De partner niet meer de rust te bewaken.

Misschien mag het kind gewoon kind zijn.
En precies daar begint echte veiligheid — en daarmee: leven in eigen ritme.
En wordt het landschap overzichtelijk.

Voor de autist.
En voor de Bijrijder, de naaste.

Over deze zandkunstshow

Deze tekst hoort bij de **live zandkunstvoorstelling *Leven naast autisme***,
een visuele vertelling over de onzichtbare dynamiek tussen autisten en hun naasten,
geschreven en uitgevoerd door Zandtekenaar, spreker en auteur van het gelijknamige boek: Henrike van Engelenburg

De beelden en het gedachtegoed komen uit haar boek *Leven naast autisme*,
waarin het Bijrijdersmodel en de Blindehoekdynamiek worden beschreven.

Boek: Leven naast autisme

Zandkunstshow / lezingen voor congressen en organisaties: 06-50435131

henrikevanengelenburg.nl